

лин становила 1,0–1,3 м. У 2020 році загальний врожай молодих пагонів гібриду 'Gijnlim' F₁ становив 875 кг/га, 'Grolim' F₁ – 903 кг/га, 'Baklim' F₁ – 920 кг/га. Товарність пагонів була відповідно – 70,2; 73,0; 74,3%. Найбільшою товщиною пагонів (2,3 см) відзначився гібрид 'Baklim' F₁. Найменша середня маса одного пагона (21 г) була у гібриду 'Gijnlim' F₁. На час закінчення осінньої вегетації висота рослин становила 1,41–1,55 см, кількість стебел – 7–11 шт.

Урожайність молодих пагонів у 2021 році гібриду 'Grolim' F₁ складала 1,43 т/га, 'Gijnlim' F₁ – 1,23 т/га, 'Baklim' F₁ – 1,57 т/га. Урожайність молодих пагонів гібриду 'Baklim' F₁ у середньому була на 0,14 т/га (9,8%) більше, ніж у 'Grolim' F₁,

та на 0,34 т/га (27,6%) більше, ніж у 'Gijnlim' F₁. Продуктивність гібриду 'Grolim' F₁ була на 0,2 т/га (16,3%) більшою порівняно з Gijnlim F₁. Товарність пагонів була Grolim' F₁ складала 78,3%, 'Gijnlim' F₁ – 80,4%, 'Baklim' F₁ – 81,1%. На час закінчення осінньої вегетації висота рослин становила 157,0–174,5 см, кількість стебел – 5,8–9 шт.

Таким чином, за два роки досліджень найбільшою продуктивністю і товарністю пагонів характеризувався гібрид 'Baklim' F₁. Внесення біодобрива Біопрoferм сприяє збільшенню продуктивності всіх гібридів на 15,3%. У гібриду 'Gijnlim' F₁ відзначено найбільшу кількість пагонів, що були сформовані однією рослиною, за зниження їх середньої маси.

УДК 634.11:631.164

Костюк Л. А., кандидат екон. наук, с. н. с., вчений секретар
Дослідна станція помології ім. Л. П. Симиренка ІС НААН України
E-mail: mliivis@ukr.net

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ САДІВНИЦТВА

Загальноприйнятим критерієм сталого розвитку є стійкість (стабільність). Стійкість – це такий стан соціально-економічної системи, коли немає причин для порушення досягнутої рівноваги.

Для об'єктивної оцінки реалізованих і запланованих до здійснення заходів необхідний критерій, який визначає сталість аграрного виробництва. Як критерій можуть виступати як статичні, так і динамічні показники. Критерій – це головна ознака, найбільш точно характеризує сутність стійкості виробництва. У зв'язку з цим критерії сталого розвитку аграрного сектору у різних авторів різняться в залежності від їх підходу до визначення стійкості. Науковці переважно розглядають стійкість аграрного виробництва як неухильне збільшення виробництва за рахунок усунення різких спадів і коливань по рокам з мінімальним впливом несприятливих умов. Цим визначенням відповідають такі критерії стійкості: зростання обсягів виробництва; забезпечення планової врожайності; забезпечення планових валових зборів; здатність агросистем протистояти несприятливим погодним умовам.

У визначеннях сталого розвитку в контексті аграрного розвитку, сформульованих у матеріалах сесії Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО) в Римі в 1996 році, зазначається, що головним завданням Програми

сталого сільського господарства та сільського розвитку є підвищення рівня виробництва продуктів харчування та забезпечення продовольчої безпеки. Тому, на нашу думку, для оцінки стійкості/сталості розвитку галузі садівництва серед великої кількості критеріїв, індикаторів та індексів сталого розвитку критичними є наступні (в статистиці та динаміці):

- валовий збір плодючої продукції, в натуральних та вартісних показниках;
- площі багаторічних насаджень, тис. га;
- урожайність плодючих насаджень, ц(т)/га;
- рівень рентабельності виробництва, %;
- виробництво плодів і ягід на 1 особу, кг (рівень самозабезпечення);
- виробництво садивного матеріалу, тис. шт.;
- площі закладання насаджень, тис. га;
- кількість інвестицій у галузь, млн. грн;
- кількість виконаних наукових та науково-технічних робіт у галузі садівництва;
- кількість впроваджених інноваційних розробок.

Для оцінки сталості розвитку галузі пропонується використовувати темп (коефіцієнт) зростання – відношення двох рівнів, один з яких взято за базу порівняння, для зазначених вище показників (критеріїв) та інтегральний показник Кс – коефіцієнт сталості – як добуток індексів цих же показників.